

Две сребърни луиджини от XVII в. от град Бургас Любомир Василев

В настоящото кратко съобщение ще оповестим и въведем в научен оборот две редки за България сребърни европейски монети от типа на т.н. луиджини (в ед. ч. - луиджино)¹, датиращи от втората половина на XVII в. Самите те са от единични находки, добити при случайно намиране като произхождат от съвременната територия на град Бургас. Въпросните монети са частни притежания на бургаски жители и са проучени от автора на тези редове. И двата екземпляра са продупчени поради по-късната им употребата им с вторична функция за накитни цели. Те принадлежат на малкото протестантско княжество Оранж в Южна Франция и на малката италианска квази-държавица Лоано, зависима от Генуа.

Описанието им е дословно следното:

Монета № 1.

- Княжество Оранж, Вилем II Хендрик Орански (1650 - 1702), 1/12 екю (10 су), сребро 1660 г. – продупчена, от т.н. монети тип „луиджино“ (Обр. 1). Много добре запазена и съхранена с идеална кръгла форма и размери съответно: диаметър – 20 мм и тегло от порядъка на 2,17 гр.

Произхожда от град Бургас.

Лице/аверс: Бюст на княз Вилем II Хендрик Орански надясно, увенчан с лавров венец. Около него надпис на латински език, гласящ дословно следното:

GVIL HNR D G PRI AV.

Опако/реверс: Коронован герб, с три френски лилии, вписани вътре в него.

Около самият герб, надпис:

SOLI DEO HONOR ET GLO 1660.

Както е известно монетите на Княжество Оранж в Южна Франция се срещат много рядко в българските земи под османска власт. Настоящата от Бургас, която публикувахме и оповестихме в момента, увеличава

---

¹ За названието на този тип монети, по-подробно в:

В. Пенчев – „Част от колективна находка с луиджини от XVII в. от фонда на НИМ - София“ – „Нумизматика, сфрагистика и епиграфика“, 16, Сф., 2020 г., с. 169-175, а също и при: К. Кръстев – „Политически и икономически аспекти на кризата в Османската империя в периода 1585-1645 г. (по нумизматични данни)“, университетско издателство на ШУ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2015 г., с. 126 (вж.: „Луиджино“ – б.а., Л.В.)

известните досега находки на подобни монети от територията на България с още един екземпляр².

Монета № 2.

- Херцогство Лоано в Северна Италия, зависимо и подчинено на Генуа (Обр. 2.).

Сребърна монета, тип „луиджино“, отсечена през 1667 г. от името на контеса Виоланте Ломелини Дориа (1654 - 1671), продупчена поради употребата ѝ за накит. Отлично запазен и съхранен екземпляр с идеална кръгла форма и с размери съответно: диаметър – 21 мм и тегло от порядъка на 2,12 гр.

Находката произхожда от град Бургас.

Лице/аверс: Бюст на жена, надясно, и надпис около него:

GRATIOR IN PVL VIRTVS.

Опако/реверс: Коронован герб с вписани в него три френски лилии, а върху короната на герба – осмолъчева звезда. От двете му страни по две групи цифри, обозначаващи емисионната година на самата монета, които в случая са „16“ и „67“ – т.е. 1667 г.

Около самото изображение има надпис, гласящ следното:

SANCTE SIT TRIADI LAVS 1667.

Това е едва втората монета на Лоано, за която изрично се знае, че е открита и произхождаща от територията на нашата страна. Първата такава беше публикувана от автора на тези редове отново на страниците на „Морски вестник“, в броя на изданието от 14 октомври 2017 г.³

Подобавачо внимание на тази находка и на нейната значимост бе обърнато от доц. д-р Красимир Кръстев – преподавател в Шу „Епископ Константин Преславски“ – град Шумен, в двете части на изследването му

---

² За монетите на държавицата Оранж и циркулацията им в българските земи през XVII в. – вж.: К. Кръстев – „Политически и икономически аспекти на кризата в Османската империя в периода 1585-1645 г. (по нумизматични данни)“, университетско издателство на Шу „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2015 г., с. 213-214.

³ Л. Василев – „Две редки монети от Централната част на град Бургас. Нов османски документ за града от първата половина на XVII в.“ – „Морски вестник“, електронно издание от 14.10.2017 г., с. 2-4.

Достъпна на следните адреси:

https://morskivestnik.com/compass/news/2017/102017/102017_21.html (8.05.2023 г., 11:38 ч.) и на : https://morskivestnik.com/compass/news/2017/102017/images/Numizmat_14102017.pdf (8.05.2023 г., 11:40 ч.).

за циркулацията на талеровите номинали в българските земи през XVI – XVIIв.⁴

За разлика от първата обаче, която е в много лошо състояние – силно изтрита и износена и която стана известна в средата на октомври 2014 г., втората оповестена от нас в момента е отлично съхранена, с ясно видими и различаеми надписи и изображения.

Самата значимост на монетите на Лоано се крие в това, че те се откриват рядко и на територията на самата Италия, причината за което е следната: отсичането им е ставало само и единствено с позволението на властите в Генуа под чиято зависимост и опека се е намирало малкото лоанско херцогство. Точно поради тази причина лоанските монети са били сечени рядко и то само при определени случаи (в повечето случаи - извънредни) и при конкретни обстоятелства, налагащи тяхното отсичане⁵.

По стечение на обстоятелствата и втората монета на зависимото от Генуа – херцогство Лоано, открита и намерена в България, която оповестихме в редовете по-горе, също става достояние на науката благодарение на „Морски вестник“ и на неговите страници.

Няма съмнение, че луиджините на Оранж и Лоано от Бургас са попаднали в града по търговски пътища, извършвани чрез морския корабен транспорт на стоки по Черно море през втората половина на XVII в. или в началото на XVIII в.

Същевременно с това те ни разкриват нови страници за Бургаското минало и за търговските контакти на Османската империя със Западна Европа през същото това време.

---

⁴ К. Кръстев – „Талерови монети в българските земи през XVI-XVIIв.“, част 1, Series Academica, 33, Шумен, 2022 г., стр. 253; също и: К.Кръстев – „Талерови монети в българските земи през XVI-XVIIв.“, част 2, Series Academica, 33, Шумен, 2022 г., с. 292-293.

В изследванията е цитираната статията на автора на тези редове и частта от нея, касаеща монетата на Лоано от Бургас, публикувана в „Морски вестник“ от 14.10.2017 г.

⁵ Л.Василев – „Две редки монети от Централната част на град Бургас...“ – „Морски вестник“, електронно издание от 14.10.2017 г., с. 2-3 и цитираната там литература. Статията е достъпна на адрес: https://morskivestnik.com/compass/news/2017/102017/images/Numizmat_14102017.pdf (8.05.2023 г., 12:27 ч.).

Описание на илюстрациите към текста:

Обр. 1. Сребърна монета от 1/12 екю (10 су), тип „луиджино“ емисия 1660 г. (продупчена) на Княжество Оранж от Бургас.

Обр. 2. Сребърна монета – тип „луиджино“, емисия 1667 г. на Херцогство Лоано в Северна Италия от Бургас.

